

Súd: Krajský súd Trnava
Spisová značka: 13CoP/32/2023
Identifikačné číslo súdneho spisu: 1420201251
Dátum vydania rozhodnutia: 19. 12. 2023
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Janka Benkovičová
ECLI: ECLI:SK:KSTT:2023:1420201251.3

Uznesenie

Krajský súd v Trnave, v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Janky Benkovičovej a sudcov JUDr. Daniela Ilavského a JUDr. Táne Šefčíkovej, vo veci starostlivosti o maloleté deti: A. B., nar. XX.XX.XXXX a C. B., nar. XX.XX.XXXX, obe bytom u matky, zastúpené kolíznym opatrovníkom: Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny Bratislava, so sídlom Vazovova 7/A, Bratislava, deti matky: D. E. F., nar. XX.XX.XXXX, s trvalým pobytom E. G. XX, H., zastúpená splnomocnencom: Lanikova Group, s.r.o., advokátska kancelária, so sídlom Grösslingova 8, Bratislava, a otca: D. A. B., nar. XX.XX.XXXX, s trvalým pobytom I. XX, H., za účasti Okresnej prokuratúry Bratislava IV, so sídlom Hanulova 9/A, Bratislava, o úprave práv a povinností rodičov k maloletým deťom, o odvolaní matky a otca proti rozsudku Okresného súdu Bratislava IV č. k. 13P/62/2020-564 zo dňa 28.09.2022, takto

rozhodol:

Rozsudok súdu prvej inštancie č. k. 13P/62/2020 – 564 zo dňa 28.09.2022 vo výrokoch II., III., IV., V., VI. a v závislom VIII. výroku o trovách konania **z r u š u j e** a vec v tomto rozsahu **v r a c i a** súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

odôvodnenie:

1. Okresný súd Bratislava IV, ako súd prvej inštancie, odvolaním napadnutým rozsudkom schválil čiastočnú rodičovskú dohodu (v časti zverenia maloletých, úpravy zastupovania maloletých, spravovania ich majetku a v časti úpravy styku otca s maloletými) v nasledovnom znení: Maloleté deti A. B. nar. XX.XX.XXXX a C. B., nar. XX.XX.XXXX sa zverujú do osobnej starostlivosti matky. Právo zastupovať maloleté deti a spravovať ich majetok majú obaja rodičia. Otec je oprávnený stretávať sa s mal. deťmi každý kalendárny týždeň v stredu od 15.00 hod. do 18.00 hod. a každý nepárny kalendárny týždeň od soboty od 09.00 hod. do nedele do 18.00 hod. s výnimkou osobitnej úpravy počas sviatkov a školských prázdnin vyhlásených MŠ SR. Počas jarných prázdnin je otec oprávnený stretávať sa s maloletými každý nepárny kalendárny rok od nedele predchádzajúcej prvému dňu jarných prázdnin od 17.00 hod. do soboty bezprostredne nasledujúcej jarných prázdnin do 17.00 hod. Počas veľkonočných prázdnin je otec oprávnený stretávať sa s maloletými každý nepárny kalendárny rok od Zeleného Štvrtka od 09.00 hod. do soboty do 17.00 hod. a každý párný kalendárny rok od nedele od 09.00 hod. do utorka do 17.00 hod. Počas letných prázdnin je otec oprávnený stretávať sa s maloletými každý kalendárny rok od 01.07. od 09.00 hod. do 10.07. do 18.00 hod., od 25.07. od 09.00 hod. do 31.07. do 18.00 hod. a od 10.08. od 09.00 hod. do 19.08. do 18.00 hod. Počas zimných prázdnin je otec oprávnený stretávať sa s maloletými každý kalendárny rok od 31.12 od 09.00 hod. do 06.01. nasledujúceho kalendárneho roka do 17.00 hod. Miestom odovzdania a prevzatia maloletých detí je školské alebo predškolské zariadenie, ktoré maloleté deti navštevujú. V prípade, že sa maloleté deti nebudú nachádzať v predškolskom alebo školskom zariadení, miestom odovzdania a prevzatia maloletých je bydlisko matky maloletých (výrok I.). Otcovi uložil povinnosť prispievať na výživu maloletého A. výživným vo výške 220,- eur mesačne, počnúc dňom 06.04.2020, vždy do 15. dňa v mesiaci k rukám matky maloletého (výrok II.). Zročné výživné na maloletého A. za obdobie od 06.04.2020 do 30.09.2022 v sume 3 212,50 eur, otcovi povolil zaplatiť v mesačných splátkach spolu s bežným výživným k rukám matky maloletého, a to tak, že prvú splátku vo výške 1 250,- eur uhradí s bežným výživným do 15.10.2022 a následne v pravidelných mesačných

splátkach po 100,- eur počínajúc dňom 15.11.2022, pod následkom straty výhody splátok v prípade nezaplatenia čo i len jednej splátky (výrok III.). Otcovi uložil povinnosť prispievať na výživu maloletého C. výživným vo výške 200,- eur mesačne, počnúc dňom 06.04.2020, vždy do 15. dňa v mesiaci k rukám matky maloletého (výrok IV.). Zročné výživné na maloletého C. za obdobie od 06.04.2020 do 30.09.2022 v sume 2 827,50 eur otcovi povolil zaplatiť v mesačných splátkach spolu s bežným výživným k rukám matky maloletého, a to tak, že prvú splátku vo výške 1 250,- eur uhradí s bežným výživným do 15.10.2022 a následne v pravidelných mesačných splátkach po 100,- eur počínajúc dňom 15.11.2022, pod následkom straty výhody splátok v prípade nezaplatenia čo i len jednej splátky (výrok V.). Vo zvyšnej časti návrh matky zamietol (výrok VI.) a vo zvyšnej časti návrh otca zamietol (výrok VII.). O trovách konania rozhodol tak, že žiadnemu z účastníkov náhradu trov konania nepriznal (výrok VIII.).

2. Prvoinštančný súd vec právne posúdil § 24 ods. 3, 4, § 36 ods. 1 prvá a druhá veta, § 62 ods. 1 až 5, § 65 ods. 1, § 75 ods. 1, § 77 ods. 1 Zákona o rodine (ďalej aj „ZoR“), § 38 ods. 1 a 2 Civilného mimosporového poriadku (ďalej len „CMP“). V časti zverenia maloletých detí, úpravy zastupovania maloletých, spravovania ich majetku a v časti úpravy styku otca s maloletými deťmi súd prvej inštancie na návrh rodičov na pojednávaní dňa 28.09.2022 schválil dohodu, s ktorou vyjadril súhlas aj kolízny opatrovník a zástupca Okresnej prokuratúry Bratislava IV. Rodičia sa však nevedeli zhodnúť na výške vyživovacej povinnosti, ktorú sumu žiadala matka na maloletého A. vo výške 300,- eur mesačne a na maloletého C. v sume 280,- eur mesačne, pričom otec bol ochotný prispievať najviac vo výške 200,- eur na maloletého A. a na maloletého C. vo výške 170,- eur mesačne. Súd prvej inštancie považoval niektoré mesačné náklady na maloleté deti za nadhodnotené (napr. výdavky na bývanie, za oblečenie, drogériu, holiča, hračky, knihy a šport, v priemernej výške 452,96 eur za rok 2021 a 301,87 eur za rok 2022 a výdavky na telefón vo výške 40,- eur). Za primerané považoval výdavky na maloletého C. maximálne do výšky 420,- eur a na maloletého A. do výšky 450,- eur, u ktorého prihladol, že počas konania nastúpil na plnenie povinnej školskej dochádzky a je predpoklad, že jeho výdavky sa budú zvyšovať. Pri určovaní výšky výživného súd prvej inštancie vychádzal z čistého príjmu otca do 1 700,- eur netto a to napriek tomu, že na začiatku konania takýto príjem nemal, avšak s prihladnutím na zásadu potenciality a tým, že otec v Rakúsku zarábala okolo 2 000,- eur netto mesačne, pričom nezamestnaným sa stal dobrovoľne, mal v danom období potenciál zarábala mesačne minimálne 1 600,- eur až 1 700,- eur. Prihladol aj na to, že otec má ešte 1 vyživovaciu povinnosť voči maloletému synovi a jeho súčasnej manželke. Ohľadne výšky vyživovacej povinnosti vzhľadom na podanie návrhu matky dňom 06.04.2020 rozhodol o zročnom výživnom za obdobie od 06.04.2020 do 30.09.2020 na maloletého A. vo výške 3 212,50 eur a maloletého C. vo výške 2 827,50 eur, ktorú sumu povolil otcovi splácať v mesačných splátkach po 100,- eur na každé dieťa spolu s bežným výživným počnúc dňom 06.04.2020, pod stratou výhody splátok.

3. O trovách konania rozhodol tak, že žiaden z účastníkov nemá právo na náhradu trov konania podľa § 52 CMP.

4. Proti rozsudku súdu prvej inštancie podala matka v zákonnej lehote odvolanie a to konkrétne do výroku týkajúceho sa vyživovacej povinnosti na maloleté deti (výrok II. až VI.) a súvisiacich výrokov o zročnom výživnom, v zamietajúcom výroku a žiadala, aby v časti napadnutých výrokov odvolací súd rozsudok zmenil a rozhodol tak, že otec je povinný prispievať na výživu maloletého A. výživným vo výške 300,- eur mesačne počnúc dňom 06.04.2020 a na výživu maloletého C. výživným vo výške 280,- eur mesačne počnúc dňom 06.04.2020, a to vždy do 15. dňa v mesiaci vopred k rukám matky. Zročné výživné na obe maloleté deti navrhla určiť za obdobie od 06.04.2020 a uložiť otcovi povinnosť toto splácať v mesačných splátkach po 150,-eur mesačne na každé dieťa osobitne, počnúc dňom právoplatnosti rozhodnutia, pod následkom straty výhody splátok v prípade omeškania so zaplatením čo i len jednej splátky

5. Podstatou odvolacích námietok bol odvolací dôvod podľa § 365 ods. 1 písm. f) a h) Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“). V odvolaní poukazovala na mesačné výdavky na výživu maloletých detí vo výške (spolu) 1 127,54 za rok 2021 a 1 048,09 eur za rok 2022. Nestotožnila sa s názorom súdu, že sú nadmerné výdavky na maloleté deti na oblečenie, drogériu, holiča, hračky, knihy a šport na obe deti v priemere vo výške 452,96 za rok 2021 a vo výške 301,87 eur za rok 2022. Výdavky na stravu maloletých detí sú uvedené len v približnej výške 200,- eur, pričom ich výdavky sú reálne vyššie. Špecifikácia výdavkov nezahŕňa všetky skutočne vynaložené výdavky na maloletých. Jej majetkové pomery sú neporovnateľné s otcovými majetkovými pomermi. Nevlastní žiadnu nehnuteľnosť, jej mesačný príjem v roku 2021 bol vo výške 812,- eur a v roku 2022 vo výške 894,- eur. Býva s deťmi u rodičov v 5-izbovom byte vo vlastníctve rodičov spolu aj s jej sestrou. Otec býva bezplatne v 3-

izbovom byte v A. so svojou manželkou a maloletým dieťaťom, ktorý je vo vlastníctve jeho rodičov. Je bezpodielovým spoluvlastníkom rekreačnej chaty v J. B., výlučným vlastníkom osobného motorového vozidla zn. VW Passat, užíva aj osobné motorové vozidlo zn. VW Sharan. Tvrdila, že otec svoje príjmy zatajuje, keď na výzvu súdu prvej inštancie preukázal svoje príjmové a majetkové pomery, v ktorých však neuviedol príjem zo dňa 03.08.2022, a to doplatok prídavkov na deti určený pre maloleté deti v jej osobnej starostlivosti vyplatený z Rakúska vo výške 1 844,- eur, pričom otec sa bez dôvodu vzdal výhodnejšieho zamestnania, v ktorom mohol dosahovať príjem až 38 000,-eur ročne. Súd prvej inštancie preto mal určiť výživné, vychádzajúce zo sumy ročného príjmu, ktorý by otec dosahoval, keby sa bez vážneho dôvodu nevzdal výhodnejšieho zamestnania. Poukázala na podstatnú zmenu pomerov na jej strane a to ukončenie pracovného pomeru z organizačných dôvodov u zamestnávateľa K. H. B., v dôsledku ktorého je dňom 01.10.2022 evidovaná v evidencii uchádzačov o zamestnanie.

6. Proti rozsudku súdu prvej inštancie podal otec v zákonnej lehote odvolanie a to konkrétne do výroku týkajúceho sa vyživovacej povinnosti na maloleté deti (výrok II. a IV.) a súvisiacich výrokoch o zročnom výživnom a žiadal, aby v časti napadnutých výrokov odvolací súd rozsudok zmenil a rozhodol tak, že otec je povinný prispievať na výživu maloletého A. výživným vo výške 150,- eur mesačne počnúc dňom 06.04.2020 a na výživu maloletého C. výživným vo výške 120,- eur mesačne počnúc dňom 06.04.2020, a to vždy do 15. dňa v mesiaci vopred k rukám matky s tým, že mu zročné výživné na obe maloleté deti nevzniklo.

7. V odvolaní poukazoval na to, že súd prvej inštancie sa nevysporiadal so skutočnosťou, že k ukončeniu pracovného pomeru došlo v októbri 2019 pre jeho zdravotné problémy, preto nemožno tvrdiť, že sa vzdal dobrovoľne výhodnejšieho zamestnania. Súd prvej inštancie ani nevykonala žiadne dokazovanie za účelom zisťovania jeho reálnych možností vzhľadom na vek, vzdelanie, zdravotný stav, odbornú prax, dosahovať vyššie príjmy. Obmedzil sa len na konštatovanie, že na strane maloletého A. došlo k čiastočnej zmene pomerov tým, že začal navštevovať základnú školu, avšak až od mesiaca september 2022, teda mesiac predtým ako bol vydaný napadnutý rozsudok, pričom takto určené výživné zaviazal otca platiť od apríla 2020, teda aj za obdobie takmer 2,5 roka, počas ktorého maloletý A. chodil do škôlky a teda zvýšené výdavky na školu objektívne mať nemohol. Rovnako, tak okresný súd nijakým spôsobom neodôvodnil, na základe čoho ustálil niektoré odôvodnené výdavky maloletých detí práve súdom v uvedenej výške (napr. výdavky maloletých detí na kaderníka, športy, oblečenie, drogériu, knihy, hračky v sume 250,- eur mesačne na obe maloleté deti). Namietal, že matka účelne navýšila výdavky maloletých detí, pričom výdavky na bývanie žiadnym spôsobom nepreukázala. Maloleté deti taktiež nevlastnia ani telefón, napriek tomu súd prvej inštancie ustálil výdavky maloletých na telefón vo výške 10,- eur. Súd prvej inštancie taktiež neodôvodnil na základe akých skutočností dospel k záveru, že výdavky na maloleté deti sú práve v sume 250,- eur. Uvádza, že nakupuje maloletým oblečenie, nakoľko matka im odmieta baliť vhodné oblečenie, ak u neho trávia čas. Plní si vyživovaciu povinnosť aj vecnými plneniami, preto jeho navrhovaná výška výživného 150,- eur na maloletého A. a 120,- eur na maloletého C. je adekvátne. Súd prvej inštancie taktiež vychádzal z jeho čistého príjmu vo výške 1 700,- eur netto, aj napriek tomu, že na začiatku konania takýto príjem nedosahoval, avšak aplikoval v tomto prípade zásadu potenciality príjmov. Súd prvej inštancie nezohľadnil matkou obdržaný príspevok zo dňa 11.09.2021 z rakúskeho sociálneho zabezpečenia vo výške 2 179,99 eur na obe maloleté deti, ktorý treba započítať ako uhradenú časť zročného výživného. Dodal, že uhradil v období 06.04.2020 až 31.09.2022 na výživnom sumu vo výške 3 350,- eur na maloletého A. a sumu vo výške 3 140,- eur na maloletého C..

8. Matka vo vyjadrení k odvolaniu otca popierala jeho tvrdenia, že má okrem vyživovacej povinnosti na tri maloleté deti tiež vyživovaciu povinnosť voči manželke, ktorá manželka otca je spoločníčkou a konateľkou obchodnej spoločnosti K. B., L.: XX XXX XXX, táto dosiahla v roku 2021 celkové výnosy vo výške 18 629,- eur. Preto manželka otca disponuje okrem rodičovského príspevku minimálne aj príjmom z podielov na zisku v uvedenej obchodnej spoločnosti. Majetkové pomery otca ako aj jeho manželky sú podstatne vysoké, keď si v súčasnej dobe nadmerne vysokých cien nehnuteľností mohli dovoliť kúpu rekreačnej chaty. Tvrdenia otca sú účelovo vykonštruované, aby sa vyhol plateniu vyššej sumy výživného. Ďalej uviedla, že súd prvej inštancie pri určovaní výšky výživného vychádzal z mesačného príjmu otca vo výške 1 700,- eur, pričom však na začiatku konania takýto príjem nedosahoval. Uvedené tvrdenie považuje za irelevantné, nakoľko za schopnosti a možnosti rodiča plniť svoju vyživovaciu povinnosť voči deťom treba považovať jeho príjem a majetkové pomery v čase vyhlásenia rozhodnutia. Súd prvej inštancie vôbec nezohľadnil, že ona vykonáva osobnú starostlivosť o maloleté deti. Prídavok

na dieťa vo výške 2 179,99 eur, ktorý od rakúskych úradov obdržala, riadne priznala a použila ho výlučne na potreby maloletých. Práve otec zatajil príspevok na deti vo výške 1 844,- eur a to napriek tomu, že ide o prídavok určený od štátu maloletým deťom.

9. Otec vo vyjadrení k odvolaniu matky uviedol, že matkou ukončený pracovný pomer dňa 28.09.2022 považuje za účelový s cieľom získať od neho väčšiu sumu peňazí.

10. Matka sa vo vyjadrení k vyjadreniu otca poukázala na to, že jej pracovný pomer nebol ukončený účelovo, ale z dôvodu zrušenia jej pracovnej pozície „asistentky vedenia“.

11. Krajský súd, ako súd odvolací (§ 3 ods. 5 písm. b) CMP) po zistení, že odvolanie podala včas oprávnená osoba (§ 359 a § 362 ods. 1 CSP a § 7 ods. 1 CMP), vec preskúmal v rozsahu určenom ustanoveniami § 65 a § 66 CMP, bez nariadenia pojednávania § 385 ods. 1 CSP a contrario a odvolaním napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie vo výrokoch II., III., IV., V., VI. a v závislom VIII. výroku o trovách konania podľa § 389 ods. 1 písm. b), c) CSP zrušil a vec mu v tomto rozsahu podľa § 391 ods. 1 CSP vrátil na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

12. Po oboznámení sa s obsahom spisu a s odvolaním napadnutým rozhodnutím prvoinštančného súdu odvolací súd konštatuje, že napadnuté rozhodnutie v časti týkajúcej sa určenia vyživovacej povinnosti otca a zročného výživného nie je vecne správne, pretože prvoinštančný súd sa pri rozhodovaní o vyživovacej povinnosti otca dopustil nesprávneho právneho posúdenia veci, ale je tiež nepreskúmateľné pre nedostatok dôvodov, pretože rozhodnutie súdu prvej inštancie náležitosti riadneho rozhodnutia nespĺňa.

13. Právnym posúdením je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a aplikuje konkrétnu právnu normu na zistený skutkový stav (uznesenie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 1Cdo 222/2009 zo dňa 26. februára 2010). Nesprávnym právnym posúdením (§ 365 ods. 1 písm. h) CSP) sa rozumie subsumovanie skutkového stavu pod normu hmotného práva alebo procesného práva, ktorá hypotéze nemá také predpoklady, aké vyplývajú zo zisteného skutkového stavu. Nesprávne právne posúdenie veci konkrétne spočíva v tom, že súd použil nesprávnu právnu normu, alebo síce aplikoval správnu právnu normu, ale ju nesprávne interpretoval, a napokon právnu normu síce správne vyložil, ale na zistený skutkový stav ju nesprávne aplikoval (rozhodnutie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 2MCdo 4/2009).

14. Súčasťou obsahu základného práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky je aj právo účastníka konania, resp. strany sporu na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t. j. s uplatnením práva a obranou proti takému uplatneniu. Všeobecný súd nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené účastníkom konania (stranou sporu), ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia bez toho, aby zachádzali do všetkých detailov sporu uvádzaných účastníkmi konania (bližšie pozri rozhodnutia Ústavného súdu SR vo veciach sp. zn. IV. ÚS 115/03, či sp. zn. III. ÚS 60/04 - M.). Túto požiadavku zvyrazňuje vo svojej judikatúre aj Európsky súd pre ľudské práva, ktorý v tejto súvislosti najmä uvádza: „Právo na spravodlivý proces zahŕňa aj právo na odôvodnenie súdneho rozhodnutia. Odôvodnenie rozhodnutia však neznamená, že na každý argument sťažovateľa je súd povinný dať podrobnú odpoveď. Splnenie povinnosti odôvodniť rozhodnutie je preto vždy posudzované so zreteľom na konkrétny prípad.“ (napr. Georgiadis c. Grécko z 29. mája 1997, Recueil III/1997, či rozsudok vo veci Ruiz Torija c. Španielsko a Hiro Balani c. Španielsko, oba z 9. decembra 1994, Annuaire, série A č. 303 A a č. 303 B).

15. Nepreskúmateľnosť rozhodnutia pre nedostatok jeho riadneho odôvodnenia je takým nesprávnym procesným postupom, ktorý je spôsobilý znemožniť účastníkovi konania, resp. sporovej strane, aby uplatňovala svoje procesné práva v takej miere, že to má za následok porušenie práva na spravodlivý proces.

16. Podľa § 35 CMP, súd je povinný zistiť skutočný stav veci.

17. Podľa § 36 CMP, súd je povinný vykonať aj iné dôkazy, ako navrhli účastníci, ak je to potrebné na zistenie skutočného stavu vecí.

18. Podľa § 37 CMP, súd si môže osvojiť zhodné skutkové tvrdenia účastníkov, ak nemá pochybnosti o ich pravdivosti, len ak nie sú v rozpore s vykonaným dokazovaním.

19. Podľa § 62 ods. 1 CMP, odvolanie možno odôvodniť aj tým, že súd prvej inštancie nesprávne, alebo neúplne zistil skutočný stav vecí.

20. Podľa § 63 CMP, v odvolacom konaní možno uvádzať nové skutkové tvrdenia a predkladať nové dôkazné návrhy.

21. Podľa § 65 CMP, odvolací súd nie je viazaný rozsahom odvolania vo veciach, v ktorých možno začať konanie aj bez návrhu.

22. Podľa § 66 CMP, odvolací súd nie je odvolacími dôvodmi viazaný.

23. Odvolací súd dodáva, že mimosporové konania sú ovládané vyhľadávacím princípom (tzv. materiálne konania), na čo nová právna úprava (CMP) reagovala ustanoveniami, ktoré poskytujú súdom dostatočný priestor na to, aby zistili stav vecí. Súd preto „musí“ iniciatívne zasahovať do konania, najmä do dokazovania, čím na seba preberá významnú mieru dôkaznej iniciatívy. Keďže jedným z najdôležitejších princípov mimosporového konania je princíp ochrany verejného záujmu (čl. 1 CMP), súdy uplatňujú aj iné metódy konania než v sporovom konaní (napr. súd môže konať z úradnej povinnosti, uplatňuje sa v širšej miere vyšetrovací princíp, princíp oficiality, princíp materiálnej pravdy a pod.). Proces dokazovania ovláda vyšetrovacía zásada a súd je oprávnený vykonať aj dôkazy, ktoré nenavrhli účastníci konania (sleduje sa tým potreba zistenia „skutočného“ stavu vecí, ktorý bude určujúcim pre vydanie rozhodnutia). Na postup vykonávania dôkazov sa subsidiárne aplikuje CSP.

24. Podľa § 62 ods. 1 ZoR, plnenie vyživovacej povinnosti rodičov k deťom je ich zákonná povinnosť, ktorá trvá do času, kým deti nie sú schopné samé sa živiť.

25. Podľa § 62 ods. 2, 5 ZoR, obaja rodičia prispievajú na výživu svojich detí podľa svojich schopností a možností a majetkových pomerov. Dieťa má právo podieľať sa na životnej úrovni rodičov. Výživné má prednosť pred inými výdavkami rodičov. Pri skúmaní schopností, možností a majetkových pomerov povinného rodiča, súd neberie do úvahy výdavky povinného rodiča, ktoré nie je nevyhnutné vynaložiť.

26. Podľa § 75 ods. 1, veta prvá ZoR, pri určení výživného prihliadne súd na odôvodnené potreby oprávneného, ako aj na schopnosti, možnosti a majetkové pomery povinného.

27. Podľa § 76 ods. 1 ZoR, výživné sa platí v pravidelných opakujúcich sa sumách, ktoré sú zročné vždy na mesiac dopredu.

28. Rodičia maloletého dieťaťa sú povinní prispievať na výživu maloletého dieťaťa, pričom plnenie vyživovacej povinnosti rodičov k deťom je ich zákonná povinnosť, ktorá trvá do času, kým deti nie sú schopné samé sa živiť. Pri určení rozsahu vyživovacej povinnosti súd prihliada na to, ktorý z rodičov a v akej miere sa o dieťa osobne stará pričom výživné má prednosť pred inými výdavkami rodičov. Zároveň pri určení výživného súd prihliada na odôvodnené potreby oprávneného ako aj na schopnosti, možnosti a majetkové pomery povinného. Je potrebné zdôrazniť, že na schopnosti, možnosti a majetkové pomery povinného prihliadne súd aj vtedy, ak sa povinný vzdá bez dôležitého dôvodu výhodnejšieho zamestnania. Základom pre hodnotenie schopností a možností rodičov platí výživné je zistenie ich skutočných príjmov, ako aj podkladov odôvodňujúcich záver, že tento príjem zodpovedá telesným i duševným schopnostiam rodiča, jeho skúsenostiam, plneniu jeho pracovných povinností, ako aj miestnym možnostiam jeho uplatnenia. Výživným sa rozumejú náklady na uspokojovanie všetkých životných potrieb maloletého dieťaťa v súvislosti s jeho všestranným rozvojom a vývojom tak po stránke fyzickej, ako aj po stránke duševnej. Rozsah nákladov na úhradu týchto životných potrieb dieťaťa je rôzny, a to vzhľadom na jeho vek, spôsob prípravy na jeho budúce povolanie, zdravotný stav, ale aj jeho schopnosti. Na odôvodnené potreby oprávneného bezprostredne vplyvajú schopnosti, možnosti a majetkové pomery povinného. Ak sú tieto obmedzené, je zrejmé, že odôvodnenými budú môcť byť

len bežné potreby nepresahujúce obvyklú základnú mieru potrieb oprávneného. Naopak pri vyššej životnej úrovni povinného môžu pod odôvodnenej potreby spadať napr. vyššie uvedená tvorba úspor, ktorá síce nie je nevyhnutná, avšak môže dopomôcť k rozvoju oprávneného dieťaťa. Rozhodujúce sú vždy reálne zárobkové možnosti povinného dané ako jeho subjektívnymi vlastnosťami (vzdelaním, skúsenosťami, fyzickými možnosťami), tak objektívnymi skutočnosťami, ako je najmä prítomnosť pracovných príležitostí. Na schopnosti, možnosti a majetkové pomery povinného súd prihliada na druhej strane i vtedy, ak povinný bez náležitého odôvodnenia na seba berie neprimerané majetkové riziká, pochybne investuje, berie nevýhodné pôžičky, príp. sa vzdá lepších zárobkov, výhodnejšieho zamestnania a pod. Pri zmene zamestnania povinného na zamestnanie s nižším zárobkom súd povinne skúma okolnosti, za ktorých k uvedenej zmene došlo, a najmä či k nej došlo z dôležitých dôvodov, napr. zo zdravotných dôvodov povinného. V opačnom prípade by sa pri určovaní výživného vychádzalo zo schopností a možností povinného pred takouto zmenou zamestnania, resp. z majetkových pomerov, ktoré by tento mal, ak by svoj majetok nevystavoval neprimeraným majetkovým rizikám. Súd by v takomto prípade nemal brať ohľad na pokles príjmu povinného a pri určení výživného by mal vychádzať zo stavu, ako keby k zmene zamestnania povinného nedošlo.

29. Pri uplatnení princípu potenciality príjmov osoby povinnej platiť výživné oprávnenej osobe súd neprihliada len na skutočné (faktické) príjmy povinného, ktoré dosahuje v čase vyhlásenia rozsudku, ale vychádza z jeho potencialných príjmov, to znamená príjmov, ktoré povinný (potencialne) mohol mať vzhľadom na svoj vek, zdravotný stav, schopnosti, stupeň dosiahnutého vzdelania a jeho zamerania, prax, jazykové znalosti, dopyt na trhu práce. Tento princíp sa uplatňuje aj vtedy, keď povinný svojím konaním berie na seba neprimerané majetkové riziká zahŕňajúce aj takú činnosť, ktorá ohrozuje dosiahnutie príjmu, príp. vedie až k strate jeho príjmu a tým aj k strate možností platiť výživné. Na zníženie (stratu) príjmu povinného súd prihliada len v prípade jednoznačného preukázania takého dôležitého dôvodu, ktorý vznikol objektívne bez zavinenia povinného. Potentialita príjmov znamená v reálnom použití v súlade s právnou normou situáciu, keď povinný nevyvíja dostatočnú aktivitu k tomu, aby svoje maloleté dieťa zabezpečil, aby maloleté dieťa malo uspokojené základné potreby, ktoré súvisia s jeho výživou a aj potreby, ktoré nie sú základné, ktoré sú nad rámec, ale súvisia s uspokojovaním možností, ktoré prináležia veku a potrebám maloletého dieťaťa. Potentialita teda znamená de facto, že povinný môže v daných podmienkach dosahovať zvýšený príjem než deklaruje v rozhodnom období. Podľa Ústavy Slovenskej republiky má však každý garantované základné právo na slobodnú voľbu povolania (hoci potencialita príjmov ju nepopiera) (z komentára k Zákonu o rodine, druhé prepracované a doplnené vydanie vydavateľstva Wolters kluwer, rok 2014, str. 110), ale zákonodarca umožňuje hodnotiť nielen životné okolnosti a pomery, ktoré sú reálne dané, ale aj tie, ktoré by za určitých podmienok mohli existovať. Zdôvodnenie sa vidí v existenčnom charaktere výživného a potrebe zabrániť povinnému, aby svojím konaním znižoval jeho rozsah.

30. Z obsahu spisu vyplýva, že súd prvej inštancie na základe návrhu matky doručenému dňa 06.04.2022 schválil čiastočnú rodičovskú dohodu v časti zverenia maloletých detí, úpravy zastupovania maloletých detí, spravovania ich majetku a v časti úpravy styku otca s maloletými deťmi (výrok I.). Zároveň rozhodol aj o povinnosti otca prispievať na výživu maloletých detí výživným stanoveným vo výroku II. a to na maloletého A. sumou 220,- eur mesačne a na výživu maloletého C. sumou 200,- eur mesačne, pričom vzhľadom na podanie návrhu a rozhodovanie vo veci rozhodol o zročnom výživnom a to výrokmi III. a V. Ďalšími výrokmi návrh matky a otca zamietol. Prvoinštančný súd považoval výdavky na maloleté deti určené matkou za neprimerané, pričom ich výšku ustálil na maloletého A. maximálne do výšky 450,- eur a na maloletého C. do výšky 420,- eur. Matka v čase podania návrhu bola na rodičovskej dovolenke, poberala príspevok vo výške 370,- eur a prídavky na maloleté deti. Od 01.09.2020 do 31.01.2021 matka poberala dávky v nezamestnanosti. Od 01.02.2021 bola matka zamestnaná v spoločnosti K. B. a jej priemerný mesačný príjem bol v roku 2021 812,- eur a v roku 2022 vo výške 894,- eur. Preukázala mimoriadny príjem vo výške 230,- eur (platba za reklamu v Rakúsku), 3 281,- eur (odstupné zo dňa 10.09.2020) a vo výške 2 179,99 eura (príspevok na maloleté deti z rakúskej zdrav. poisťovne), nevlastní žiadnu nehnuteľnosť. Taktiež bolo z obsahu spisu zistené, že otec bol v čase podania návrhu nezamestnaný a poberať podporu v nezamestnanosti v priemere 1 183,- eur mesačne. Od 15.03.2021 sa otec zamestnal v spoločnosti N. /B./ B., jeho priemerná mesačná mzda bola za rok 2021 vo výške 1 575,- eur a za rok 2022 (do augusta) vo výške 1 680,- eur. Otec priznal ako mimoriadny príjem doplatok na maloleté deti z Rakúska vo výške 1 844,- eur. Otec vlastní rekreačnú chatu s manželkou v J. B.. Prvoinštančný súd pri rozhodovaní o vyživovacej povinnosti vychádzal z príjmu otca 1 700,- eur netto mesačne, ktorý síce na začiatku otec nemal, avšak vychádzal aj z princípu potencialitou príjmov na

strane otca, nakoľko v Rakúsku zarábala okolo 2 000,- eur netto mesačne, pričom následne sa stal dobrovoľne nezamestnaný, teda mal potenciál zarábať mesačne minimálne 1 600,- eur až 1 700,- eur netto.

31. Odvolací súd dodáva, že odôvodnenie rozsudku súdu prvej inštancie týkajúce sa napadnutej časti vyživovacej povinnosti zo strany otca náležitosti riadneho odôvodnenia rozhodnutia absolútne nespĺňa, prvoinštančný súd vo veci náležite nezistil skutočný stav veci, nakoľko vykonané dokazovanie nezodpovedá uplatneniu princípu potenciality príjmov na strane otca, keďže vôbec nie je zrejmé z akej potenciality prvoinštančný súd vychádzal, teda aký potenciálny príjem by otec vzhľadom na svoje možnosti a schopnosti mohol dosahovať, pretože súd prvej inštancie v uvedenom smere nevykonal žiadne dokazovanie, z ktorého dôvodu je jeho rozhodnutie absolútne nepreskúmateľné. Pokiaľ otec poukazuje na to, že k ukončeniu pracovného pomeru v roku 2019 došlo z dôvodu jeho zdravotných problémov, nezbavuje to súd povinnosti túto skutočnosť preveriť a následne ustáliť výšku potenciálnych príjmov otca za predpokladu, že sa vzdal zamestnania, (teda toho, čo je objektívne možné, aby zarobil). Pri uplatnení „princípu potenciality“ príjmov osoby povinnej platiť výživné súd prihliada na skutočné (faktické) príjmy povinného a aj z jeho potenciálnych príjmov, to znamená príjmov, ktoré povinný (potenciálne) mohol mať vzhľadom na svoj vek, zdravotný stav, schopnosti, stupeň dosiahnutého vzdelania a jeho zamerania, prax, jazykové znalosti, dopyt na trhu práce. Súd prvej inštancie však uvedené vôbec neskúmal, odkázal na princíp potenciality príjmov a skutočnosť, že otec v Rakúsku poberal príjem 2 000,- eur, a preto mu v čase nezamestnanosti vznikol potenciál mať príjem 1 600,- eur až 1 700,- eur, čo ale nezodpovedá doteraz vykonanému dokazovaniu. Strohé uplatnenie princípu potenciality bez tomu zodpovedajúcemu vykonanému dokazovaniu je neakceptovateľné, preto rozhodnutie prvoinštančného súdu týkajúce sa vyživovacej povinnosti otca nepovažoval odvolací súd za vecne správne.

32. Prvoinštančný súd nezisťoval z akého dôvodu došlo na strane k ukončeniu pracovného pomeru resp. nezisťoval aké skutočnosti viedli k otca k ukončeniu pracovnej zmluvy. Súd prvej inštancie na jednej strane uvádza potencialitu príjmov otca vo výške 2 000,- eur, na strane druhej poukazuje na schopnosť otca v danom období zarábať minimálne 1 600,- eur až 1 700,- eur, teda súd prvej inštancie teda vôbec neustálil z akého príjmu otca vychádzal pri určení výživného na maloleté deti.

33. Preto odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie vo výrokoch II., III., IV., V., VI. a v závislom VIII. výroku o trovách konania zrušil a vec v tomto rozsahu vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie podľa § 389 ods. 1 písm. b), c) CSP.

34. Úlohou súdu prvej inštancie bude potrebné zistiť dôkladne majetkové pomery otca, jeho výdavky súvisiace so životnými nákladmi, zistiť príjmy a výdavky spoluzijúcich osôb. Taktiež je potrebné doplniť dokazovanie ohľadom dôvodu skončenia pracovného pomeru otca v Rakúsku, keďže z obsahu spisu tomu nezodpovedajú listinné dôkazy, resp. listiny nie sú preložené v slovenskom jazyku a za predpokladu uplatnenia princípu potenciality, tak ako sa snažil prvoinštančný súd, je potrebné daný záver relevantným spôsobom podložiť listinnými dôkazmi preukazujúcimi schopnosť otca dosahovať iný príjem než je momentálne deklarovaný od aktuálneho zamestnávateľa otca a to dôkazmi, ktoré v uvedenom smere zaťažujú súd prvej inštancie. Pri uplatnení princípu potenciality je v danom prípade potrebné uviesť výšku príjmu, ktorý by otec mohol dosahovať, a ktorý sa bude aplikovať bez ohľadu na aktuálny príjem z pracovného pomeru.

35. Ak bolo rozhodnutie zrušené a ak bola vec vrátená na ďalšie konanie a nové rozhodnutie, súd prvej inštancie je viazaný právnym názorom odvolacieho súdu (391 ods. 2 CSP).

36. Toto rozhodnutie bolo prijaté senátom Krajského súdu v Trnave, ako súdu odvolacieho, pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP).

Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

- a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
- b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,
- c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
- d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
- e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo
- f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 CSP).

Dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

- a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,
- b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo
- c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne (§ 421 ods. 1 CSP)

Dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n) (§ 421 ods. 2 CSP).

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 nie je prípustné, ak

- a) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- b) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- c) je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvo pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a) a b) (§ 422 ods. 1 CSP).

Na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie (§ 422 ods. 2 CSP).

Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné (§ 423 CSP).

Dovolanie môže podať strana, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 424 CSP).

Dovolanie môže podať intervenient, ak spolu so stranou, na ktorej vystupoval, tvoril nerozlučné spoločenstvo podľa § 77 (§ 425 CSP).

Prokurátor môže podať dovolanie, ak sa konanie začalo jeho žalobou alebo ak do konania vstúpil (§ 426 CSP).

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde (§ 427 ods. 2 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).

Ak zákon na podanie nevyžaduje osobitné náležitosti, v podaní sa uvedie,

- a) ktorému súdu je určené,
- b) kto ho robí,
- c) ktorej veci sa týka,
- d) čo sa ním sleduje a
- e) podpis.

(§ 127 ods. 1 CSP)

Ak ide o podanie urobené v prebiehajúcom konaní, náležitosťou podania je aj uvedenie spisovej značky tohto konania (§ 127 ods. 2 CSP).

Strany konania majú možnosť zvoliť si advokáta alebo obrátiť sa na Centrum právnej pomoci so žiadosťou o poskytnutie právnej pomoci (§ 160 ods. 2 CSP). Žiadateľ, u ktorého hrozí nebezpečenstvo zmeškania lehoty, môže zároveň so žiadosťou požiadať centrum o predbežné poskytnutie právnej pomoci (§ 11 ods. 1 zákona č. 327/2005 Z.z.).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

Povinnosť podľa odseku 1 neplatí, ak je

- a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 ods. 2 CSP).

Ak má dovolanie vady podľa § 429 a dovolateľ na výzvu súdu prvej inštancie na odstránenie väd neodstráni vady, následkom neodstránenia väd dovolania je odmietnutie dovolania.

Ak povinný dobrovoľne nesplní, čo mu ukladá vykonateľné rozhodnutie ani na základe výzvy na plnenie (§ 379 ods. 1 a 2 CMP), môže mu súd uložiť pokutu do 1 000,- Eur (§ 382 ods. 1 CMP), rozhodnúť o zastavení výplaty rodičovského príspevku a prídavku na dieťa a príplatku k prídavku na dieťa (§ 383 ods. 1 CMP) alebo odňať maloletého tomu, u koho podľa rozhodnutia nemá byť a postarať sa o jeho odovzdanie tomu, komu bolo podľa rozhodnutia zverené, alebo tomu, komu rozhodnutie priznáva právo na styk s maloletým po obmedzený čas, alebo tomu, kto je oprávnený neoprávnenne premiestneného alebo zadržaného maloletého prevziať (§ 386 ods. 1 CMP) a to všetko aj bez návrhu (§ 376 ods. 2 CMP).